דמויות בצומת דרכים

המבט הפרשני וההיבט הערכי בהוראת מחזה

מפגש הדרכה עם
דלית שמיר-גלמן

יום א 8.11.20

"

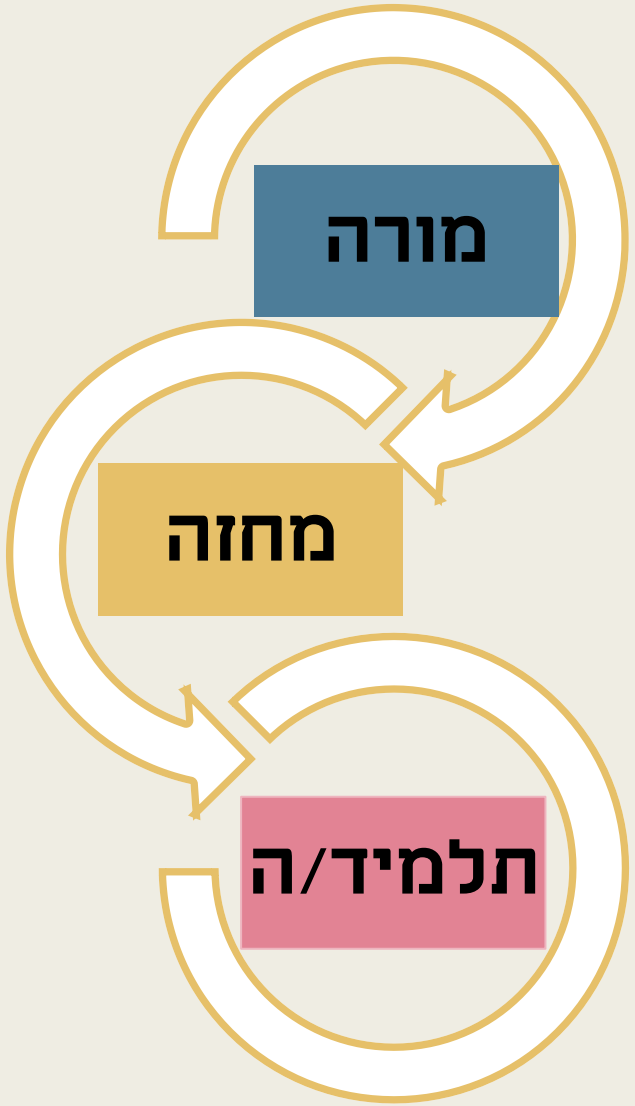
מורה
מחזה
תלמיד/ה

?

תארו רגע של צומת דרכים,
שבו אתם כמורים הייתם צריכים לקבל החלטה
ביחס לבחירת מחזה מסוים,
מהלך הוראה של המחזה,
או אתגר שהתעורר במהלך ההוראה המחזה.

מה היתה הדילמה? במה בחרתם ולמה?

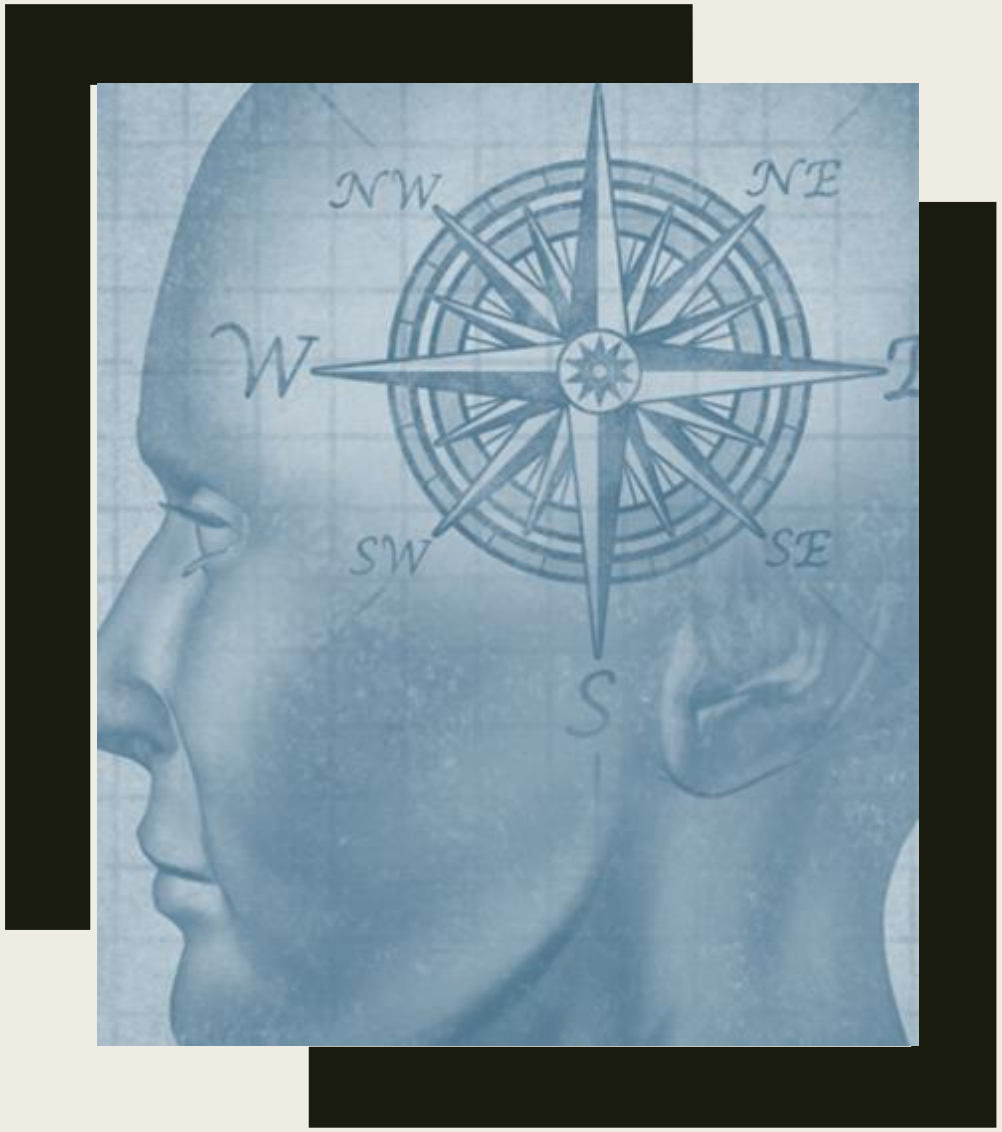

מורה

"

סגנון

נושא - תמה

שפת במה

מיומנויות משחק

דמויות

ערכים

מתוך: **טבלת ערכים, כישורים ומיומנויות,**
המנהל הפדגוגי – אגף שפ"י

	ערכים
1	אחריות / לקיחת אחריות
2	בחירה / חופש בחירה
3	נתינה / ערבות הדדית
4	הזכות לשוויון
5	חברות
6	חמלה
7	יושר / יושרה / כנות
8	כבוד
9	קבלה עצמית
10	מימוש עצמי
11	נאמנות
12	סובלנות וקבלת האחר
13	הישגיות
14	יצירתיות
15	שיתופיות
16	ראייה ביקורתית /הטלת ספק

להיות "האדם הבוחר"

פרשנות מהזווית הערכית

להוציא מהסמוי לגלוי נושאים המזמנים דיון ערכי

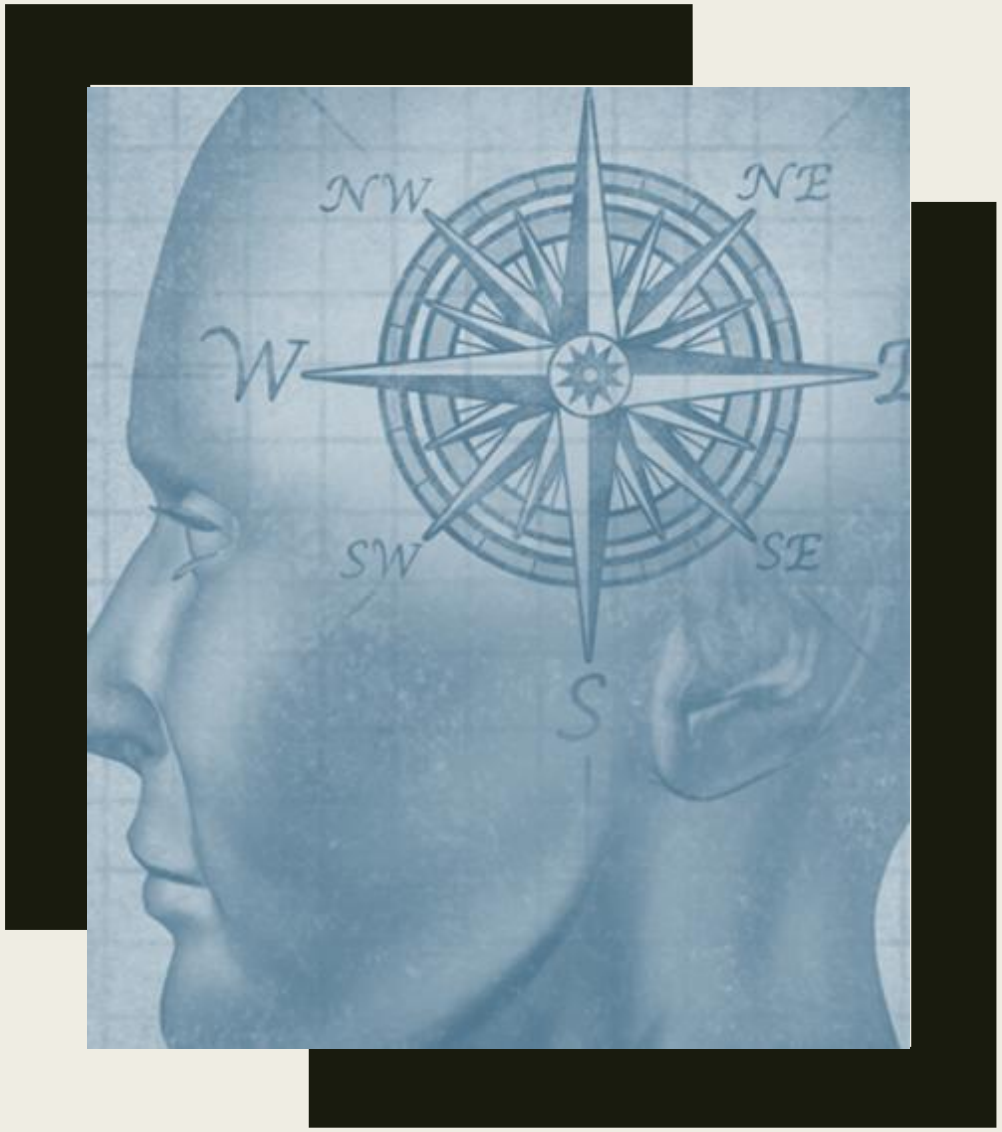

- ❑ מחזאי
- ❑ במאי
- ❑ מורה
- ❑ דמות
- ❑ תלמיד/ה

על **למידה משמעותית**:

- " אחת הדרכים להבניית ערכים ולמידה משמעותית היא העלאת סוגיות ושאלות ערכיות מתוכנית הלימודים בתחומי הדעת השונים. **יש להוציא מהסמוי לגלוי נושאים המזמנים דיון ערכי**
- **כל השותפים** בחינוך הערכי נדרשים לקיים **תהליך לבירור אישי-פנימי להבהרת הערכים המרכזיים והרגשות המניעים אותם בחייהם ובדרכם החינוכית"**

מתוך החוברת "מובילים ערכים", אגף רוח וחברה, 2013
כיום – "ערכי דמות הבוגר" בתחומים המורשת היהודית, הציונית, הישראלית וההומניסטית.

"

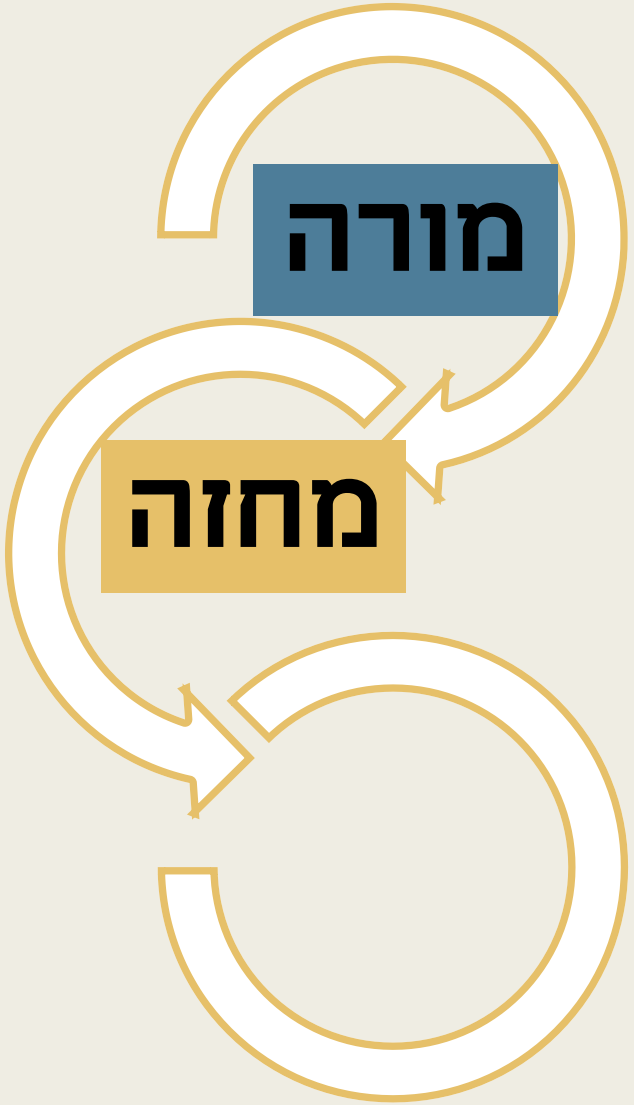

אדיפוס המלך/ סופוקלס –

המיתוס

שלא נס ליחו

?

- איזה דימוי בימתי במחזה או במיתוס משקף **צומת דרכים, בחירה ערכית של אחת הדמויות?**

- איזה רגע מעלה את הסוגיות הערכיות שחשובות בעיני המורה?

  "זום אין" על רגע הבחירה!

- ניתוח המצב, הרצונות, הערכים

  דרך עבודת תיאטרונית

אדיפוס המלך/
סופוקלס –
המיתוס

בצומת של שלוש דרכים....
שהיא גם צומת של בחירה בין ערכים

שִׁמְעִי, אִשָּׁה, אֶת הָאֱמֶת. בְּהִתְקָרְבִי
אֶל אוֹתוֹ צוֹמֶת שֶׁל שָׁלוֹשׁ דְּרָכִים
נִתְקַלְתִּי בְּכָרוֹז, וּבַמֶּרְכָּבָה אֲשֶׁר
מָשְׁכוּ סְיָחִים יָשַׁב אָדָם כְּפִי שֶׁתֵּאָרֵת.
זֶה שֶׁצָּעַד בָּרֹאשׁ וְהַזָּקֵן עַצְמוֹ

רָצוּ לִדְחֹק אוֹתִי בְּכֹחַ מִן הַדֶּרֶךְ.
וְאָז, מִתּוֹךְ חֵמָה עַל שֶׁדְּחַף אוֹתִי,
הָלַמְתִּי בָּרַכָּב. כְּשֶׁהַזָּקֵן רָאָה זֹאת,
חָכָה שֶׁאֶעֱבֹר, וּמֵעַל הַמֶּרְכָּבָה
הִצְלִיף עַל קָדְקָדִי בְּשׁוֹט כְּפוּל עֻקָּצִים.
אַךְ בְּתִמּוּרָה שִׁלַּם כְּפָלַיִם, כִּי מִיָּד
סָפַג מַכָּה מִן הַמַּקֵּל שֶׁבְּיָדִי
וְהִתְגַּלְגֵּל עַל מַפְרֵקְתּוֹ מִתּוֹךְ הָרֶכֶב.
וְאָז הָרַגְתִּי אֶת כֻּלָּם. אַךְ אִם אָמְנָם
יֵשׁ לַנָּכְרִי הַהוּא שֶׁמֶץ קִרְבָה לְלֵיוֹס,
הַיֵּשׁ אִמָּלֵל כְּמוֹ הָאָדָם שֶׁלְּמוּלִי?

?

אנחנו במיתוס – בעולם הבדיוני.

מה אנחנו יודעים על אדיפוס **כרגע**?

מהם האפיונים שלו?

מה קרה לו קודם?

מהו הרצון שלו?

מהי המטרה שלו כרגע?

?

התלמידים מבצעים את הסצנה בדיוק לפי תיאורו של אדיפוס.

עוצרים רגע לפני תחילתה של האלימות - פריז.

תרגיל: קולות בראש של אדיפוס – שמבטאים את הדחפים הרצונות והערכים המניעים אותו ואולי גם עוצרים אותו. איזה מהקולות מנצח?

חלוקה לקבוצות והכנת סצנה: מה היה קורה אם היה בוחר בדרך שונה?

?

פרשנות ערכית לבחירה של אדיפוס:

הישגיות, מימוש עצמי, כבוד עצמי

ניצחון בכל מחיר

כבוד לאחר, סובלנות, נאמנות (למוסכמות התנהגות)

הערה:

הפרשנות הערכית היא של המורה / תלמידים

נקודת המוצא: מה רלוונטי להם? מה קיים בעולמם?

אין נכון ולא נכון

"

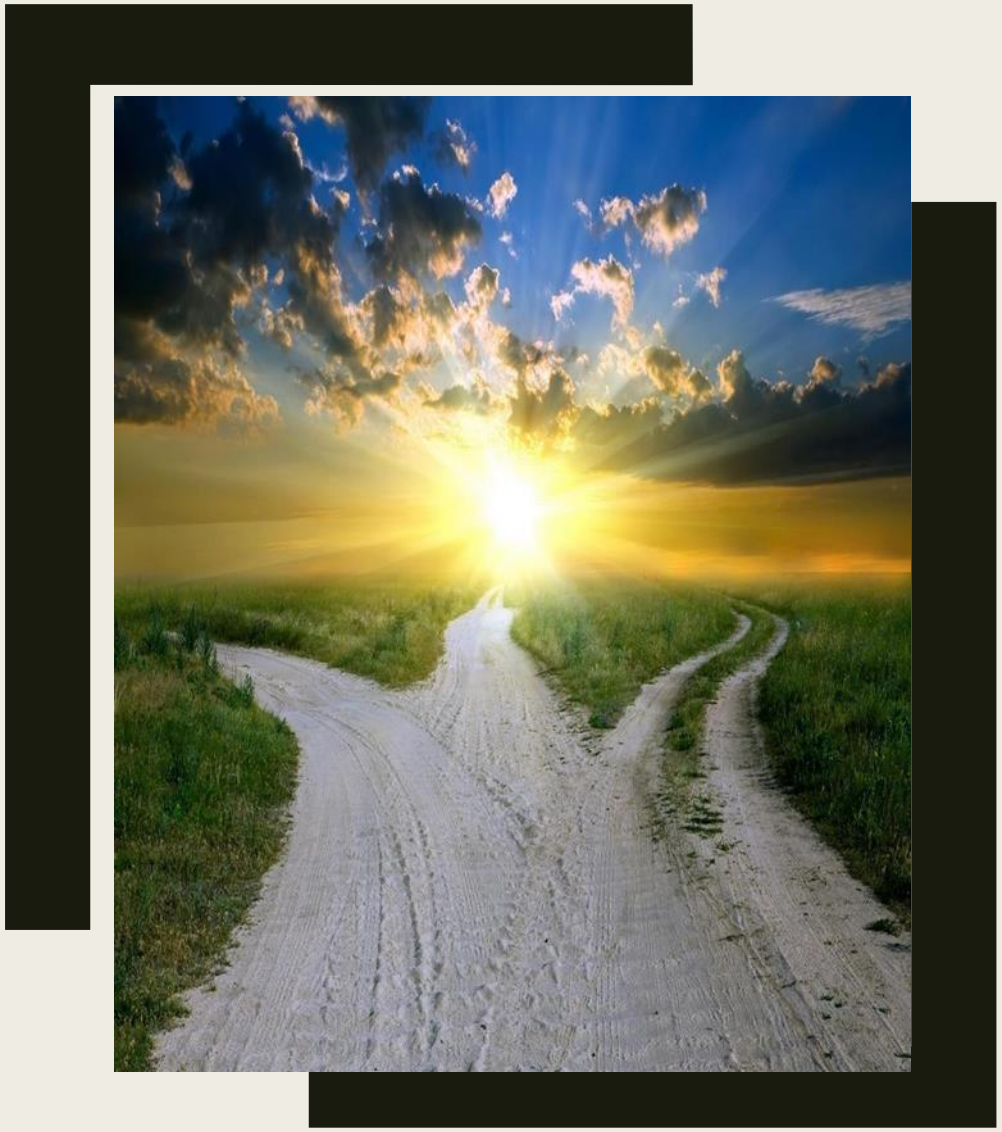

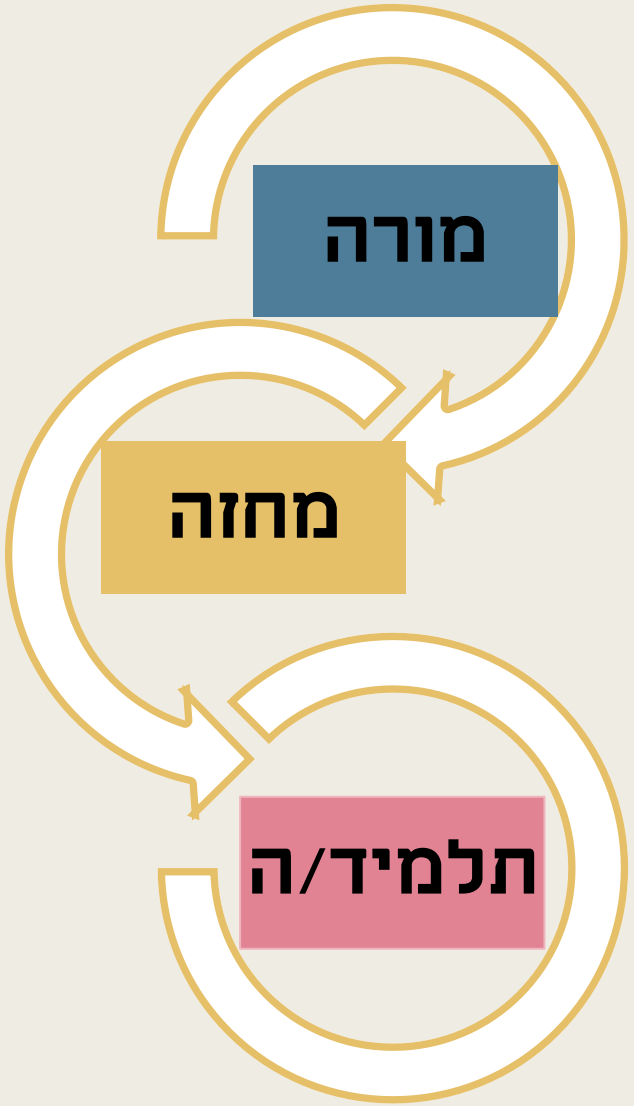
מורה
מחזה
תלמיד/ה

"למידה רבת עוצמה" / רון ברנדט

"אנשים לומדים את מה שהוא משמעותי בעבורם באופן אישי. החוקרים טוענים כי הלמידה היא אפקטיבית ביותר כאשר היא "פעילה, מכוונת למטרה ורלוונטית מבחינה אישית" (APA, 1997), מכיוון ש"החיפוש אחר משמעות טבוע באדם" (Caine and Caine, 1997).

אלו המבקשים להשפיע על למידתם של אחרים צריכים לנסות ליצור התאמה רבה ככל האפשר בין מטרות מוסדיות לבין מטרות הלומד. למשל, באמצעות הגישה המכונה "למידה המבוססת על בעיות", תלמידים רוכשים ידע ומיומנויות רבי ערך שעה שהם חוקרים בעיות אמִתיות וחשובות, כגון כיצד להקטין את מידת זיהום המים בנהר הקרוב לביתם."

רפלקציה בזוגות/ בקבוצות/ במליאה

(**מופשט**)

- ❑ מה דעתכם על ההיגד "הצלחה בכל מחיר"?
- ❑ עד כמה צריך/ נכון ללכת בדרך למימוש עצמי והצלחה?
- ❑ מה לגבי כבוד? איפה עובר הקו של פגיעה בכבוד?
- ❑ מה אנחנו יכולים לעשות כשפוגעים בכבודנו?
- ❑ מה אנו מצפים שאחרים יעשו כשפוגעים בכבודם?

(**קונקרטי**)

- ❑ האם קרה לכם שעמדתם בדילמה בין ערכים של הצלחה/הישגיות ומימוש עצמי לבין כבוד לאחר או נאמנות לכללים?
- ❑ מה היה האירוע?
- ❑ איך הרגשתם? מה בחרתם?
- ❑ במבט לאחור- האם בחרתם נכון?

- **תרגיל – תמונות מהאלבום**:

"דלתות מסתובבות" עם מספר/ת

(מודעות עצמית מזווית הערכים)

- **"תרגיל תיקון"** –

"REWIND"

- התרגיל יכול להתבסס

על אדיפוס, מחזה אחר, דמות אחרת

פרשנות דרך המבט הערכי

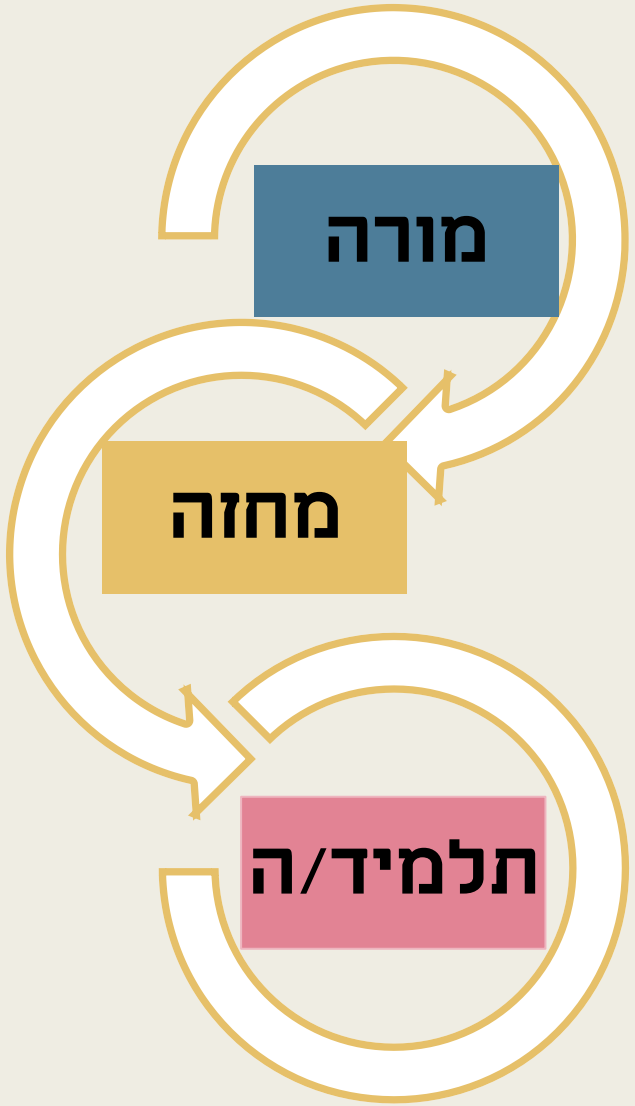

"

אדיפוס המלך, מאמרים:

ארנברג, ו. "דמותו של שליט". **אדיפוס המלך וסופוקלס – מבחר מאמרים**. עורכת: דבורה גילולה. כתר, 1985. עמ 101-107.

יואב, יגאל. "פסיכואנליזה ותרבות: בין הגלוי לסמוי - המיתוס של אדיפוס". אתר פסיכולוגיה עברית

https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3315

דמויות בצומת דרכים

המבט הפרשני וההיבט הערכי בהוראת מחזה

דלית שמיר-גלמן
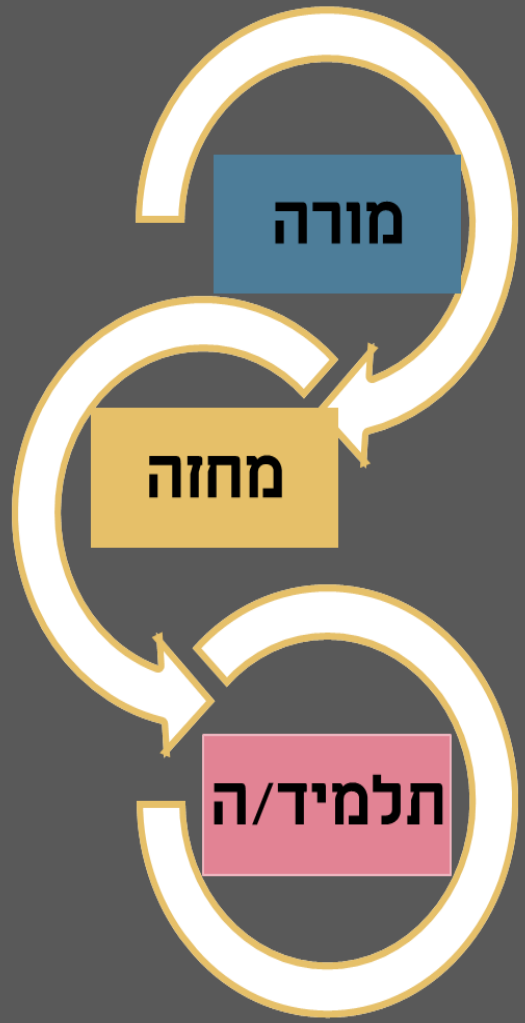
מחזה נוסף?